

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 12.12.1962, sp. zn. 2 Tz 1/62, ECLI:CZ:NS:1962:2.TZ.1.1962.1

Číslo: 35/1962

Právní věta: Pokud soud rozhoduje za účinnosti nového trestního zákona, je jeho povinností především zkoumat na základě ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., zda není použití nového trestního zákona pro obžalovaného příznivější, popřípadě, zda je žalovaný skutek trestným činem i podle nového trestního zákona. Jednání svědčící o neodpovědném postoji k majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák. musí být alespoň tak závažné a společensky nebezpečné jako porušení důležité povinnosti uložené podle zákona. Neodpovědný postoj pachatele může vyplývat z jednání opětovného, nebo pokračujícího, nebo také z jednání jednotlivého, které však musí být tak nedbalé, aby tento postoj byl z něho zřejmý. Při tom je nutno přihlížet i k tomu, jaký celkový postoj projevuje pachatel k majetku v socialistickém vlastnictví, a to zvláště při plnění každodenních pracovních úkolů.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 12.12.1962

Spisová značka: 2 Tz 1/62

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Porušování povinnosti v provozu socialistické organizace, Působnost trestních předpisů

Předpisy: 141/1961 Sb. § 267 odst. 1 140/1961 Sb. § 137

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 35/1962 sb. rozh.

Pokud soud rozhoduje za účinnosti nového trestního zákona, je jeho povinností především zkoumat na základě ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., zda není použití nového trestního zákona pro obžalovaného příznivější, popřípadě, zda je žalovaný skutek trestným činem i podle nového trestního zákona.

Jednání svědčící o neodpovědném postoji k majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák. musí být alespoň tak závažné a společensky nebezpečné jako porušení důležité povinnosti uložené podle zákona. Neodpovědný postoj pachatele může vyplývat z jednání opětovného, nebo pokračujícího, nebo také z jednání jednotlivého, které však musí být tak nedbalé, aby tento postoj byl

z něho zřejmý. Při tom je nutno přihlížet i k tomu, jaký celkový postoj projevuje pachatel k majetku v socialistickém vlastnictví, a to zvláště při plnění každodenních pracovních úkolů.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 12. července 1962 - 2 Tz 1/62).

Rozsudkem okresního soudu v Písku ze dne 29. 12. 1961 byl obžalovaný, řidič Komunálních služeb NV, uznán vinným trestnými činy ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, podle § 246 odst. 1 téhož zákona, které spáchal tak, že dne

14. 9. 1961 kolem 17,00 hod. jel s nákladním autem tov. zn. Garant po silnici z obce Zlivice do Písku nepřiměřeně rychle, v důsledku čehož nezvládl řízení vozu, sjel mimo vozovku a narazil na strom, při čemž byl zraněn H. a T. T. svému zranění podlehl, na autě byla způsobena škoda ve výši 14 700,- Kčs. Za to byl obžalovanému uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 1 roku a byl u něho vysloven vedlejší trest zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 5 roků.

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání obžalovaného rozsudkem ze dne 20. 2. 1962 zrušil rozsudek okresního soudu ve výroku o vedlejším trestu zákazu činnosti a tentýž trest vyslovil pouze na dobu 3 roků. V ostatních výrocích ponechal rozsudek okresního soudu beze změny.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu vyslovil porušení zákona v ustanoveních § 16, 137 tr. zák., § 228 odst. 1 a § 229 odst. 1 tr. ř., a proto rozsudek krajského soudu zrušil.

K odvolání obžalovaného zrušil i rozsudek okresního soudu v Písku, podle § 258 odst. 1 písm. d), f) tr. ř., a obžalovaného při nezměněném skutkovém stavu uznal vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. a odsoudil ho k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců a podle § 49 odst. 1 tr. zák. obžalovanému dále uložil trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu 3 roků.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud přezkoumal v rozsahu ustanovení § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a zjistil, že zákon byl porušen ve více směrech.

Skutková zjištění okresní soud v Písku, která převzal i krajský soud, jsou správná; také právnímu posouzení obžalovaným spáchaných trestných činů tak, jak k němu dospěl okresní soud, který o věci rozhodoval ještě za platnosti trestního zákona z r. 1950, nelze nic vytýkat. Nepochybnou je i příčinná souvislost mezi zaviněním dopravní nehody a smrtelným zraněním T., i když lze připustit, že k smrtelnému následku přispěl též nepříznivý zdravotní stav T.

Krajský soud v českých Budějovicích rozhodoval o odvolání obžalovaného již za účinnosti nového trestního zákona. Jeho povinností však především bylo proto zkoumat na základě ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., není-li použití nového trestního zákona pro obžalovaného příznivější popřípadě, je-li některý z trestných činů, jimiž okresní soud obžalovaného uznal vinným, trestným činem i podle nového trestního zákona. Krajský soud se však touto otázkou nezabýval a porušil zákon především tím, že ponechal beze změny výrok rozsudku okresního soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 246 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

K naplnění zákonných znaků tohoto trestného činu stačilo, jestliže pachatel způsobil z nedbalosti na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, škodu nikoliv nepatrnou. Není pochyby o tom, že

obžalovaný, který řídil nákladní auto po mokré a kluzké vozovce a věděl, že má u auta ojeté a zcela hladké gumy, se dopustil nedbalosti, když ani v zatáčce nezmírnil rychlost jízdy a v důsledku toho nezvládl řízení vozidla, takže po projetí zatáčky havaroval, a tak zavinil na autě větší škody.

Naproti tomu k naplnění zákonných znaků trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák. nestačí, aby pachatel způsobil z nedbalosti větší škodu, tj. nestačí pouhé jednotlivé nedbalé jednání samo o sobě (jako podle § 246 tr. zák. z r. 1950). Musí být dána současně další podmínka, aby pachatel svou nedbalostí buď porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona, nebo aby se dopustil jednání svědčícího o neodpovědném postoji k majetku v socialistickém vlastnictví. Z této formulace vyplývá, že jednání svědčící o odpovědném postoji k majetku v socialistickém vlastnictví musí být alespoň tak závažné a společensky nebezpečné jako porušení důležité povinnosti, uložené podle zákona. Neodpovědný postoj pachatele může vyplývat z jednání opětovného, nebo pokračujícího, nebo také z jednání jednotlivého, které však musí být tak nedbalé, aby tento postoj byl z něho zřejmý. Při tom je nutno přihlížet i k tomu, jaký celkový postoj projevuje pachatel k majetku v socialistickém vlastnictví, a to zvláště při plnění svých každodenních pracovních úkolů.

Obžalovaný za trestný čin, kterým by jakýmkoliv poškozoval majetek v socialistickém vlastnictví, dosud stíhán nebyl. Byl sice jednou pokutován orgánem DI za rychlou jízdu uzavřenou osadou, avšak na svém pracovišti byl po stránce pracovní jaké řidič hodnocen velmi kladně, zejména z toho důvodu, že jeho péče o svěřený vůz byla příkladná a obžalovaný si sám prováděl většinu oprav, čímž prostoje vozidla omezoval na nejmenší míru. Závěr o jeho neodpovědném postoji k majetku v socialistickém vlastnictví by proto u něho byl v rozporu s uvedenými skutečnostmi a poněvadž obžalovaný neporušil ani žádný důležitý dopravní předpis, nejsou v jeho případě zákonné znaky trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 tr. zák. zák. č. 140/1961 Sb. naplněny.

Pokud se týče trestného činu ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1 tr. zák. z r. 1950, kterým byl obžalovaný okresním soudem uznán vinným, měl i zde krajský soud uvážit, že použití trestního zákona č. 140/1961 Sb. je pro obžalovaného příznivější, a to vzhledem k dolním hranicím trestní sazby stanovené na trestný čin ublížení na zdraví, když podle § 224 odst. 1 tr. zák. dolní hranice není stanovena, kdežto podle § 222 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 činí dolní hranice 3 měsíce. Nejvyšší soud proto i toto pochybení napravil a uznal obžalovaného vinným posléze uvedeným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák.

V důsledku toho vyměřil Nejvyšší soud obžalovanému nový trest odnětí svobody podle § 224 odst. 1 tr. zák. Při výměře trestu přihlédl Nejvyšší soud k tomu, že obžalovaný pochází z rodiny drobného zemědělce, vyučil se obchodním příručím, avšak od roku 1949 pracuje jako řidič auta. V době do roku 1951 byl soudem třikrát odsouzen, od této doby však vedl řádný život. Vedle výše uvedeného uložení pokuty orgánem DI za rychlou jízdu byl orgánem DI také dvakrát pokárán, to v jednom případě za to, že vezl v řidičské kabině proti předpisu 2 osoby. Trest odnětí svobody, který okresní soud původně obžalovanému vyměřil, byl za daného stavu věci, rozsahu viny obžalovaného, co do délky zcela přiměřený. Nejvyšší soud však vyměřil obžalovanému nový trest odnětí svobody poněkud nižší z toho důvodu, že vedle toho, co bylo již výše uvedeno, odpadl souběh trestných činů, čímž se vina obžalovaného poněkud zúžila.

Krajský soud nepochybil, když při svém rozhodování o dovolání obžalovaného ponechal beze změny nepodmíněnost uloženého trestu. Z výsledků řízení nevyplývá sice, že jednou z příčin nezvládnutí řízení vozidla byla skutečnost, že obžalovaný vezl v kabině dvě další osoby, ale naproti tomu je nepochybné, že právě tato okolnost byla při nastalé nehodě jednou z příčin usmrcení T., který seděl v kabině těsně u dveří a byl zřejmě těžce zraněn právě zdemolováním pravé části kabiny. Vážnost zavinění obžalovaného, který již byl pokutou DI dříve varován, když proti předpisům vezl dvě osoby v řidičské kabině i vážnost následků jeho jednání proto nepodmíněnost trestu plně odůvodňují. Proto i

Nejvyšší soud ukládá trest odnětí svobody nepodmíněně.

Na místě je také další trest zákazu řízení motorových vozidel, který však Nejvyšší soud v přiměřené délce uložil podle § 49 odst. 1 tr. zák. č. 140/1961 Sb. Uložení tohoto trestu je odůvodněno tím, že obžalovaný se dopustil opětovně takového jednání, kterým v případě, že by došlo k dopravní nehodě, ohrožoval bezpečnost osob, které v autě vezl.

Svým rozhodnutím o odvolání obžalovaného, pokud jde o výrok o vině a trestu, porušil krajský soud zákon v ustanoveních § 16 odst. 1 a § 137 tr. zák.